നിലപാട്

സംഘ്പരിവാറും രാമായണത്തിന്റെ ബഹുസ്വരതയും

ഡോ. അസീസ് തരുവണ

രാമഭക്തിക്കപ്പുറം രാഷ്ട്രീയ ലക്ഷ്യങ്ങളാണ് രാമായണ പാഠാന്തരങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതിനു പിന്നിലെ സംഘ്പരിവാർ ലക്ഷ്യം. വിവിധ രാമായണങ്ങൾ മുന്നോട്ടു വെക്കുന്ന ബഹുസ്വരമായ പാഠരൂപങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സങ്കുചിത വാദങ്ങളെയും ലക്ഷ്യങ്ങളെയും തകർക്കുമെന്ന് പരിവാർ ബുദ്ധികേന്ദ്രങ്ങൾക്കറിയാം. അയോധ്യ, രാമസേതു തുടങ്ങിയ തങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയ അജണ്ടകളെ ബഹുസ്വരതകൾ– 'രാമായണങ്ങൾ'– തകർക്കുമെന്നും 'രാഷ്ട്രീയ രാമൻ' എന്ന പുതുമിത്തിനെ അവ ചോദ്യം ചെയ്യുമെന്നും അവർ ഭയപ്പെടുന്നു

ദൽഹി സർവകലാശാലയുടെ ബി.എ ചരിത്ര പഠന സിലബസിൽനിന്ന് പ്രമുഖ പണ്ഡിതനും കവിയുമായ എ.കെ. രാമാനുജന്റെ 'ത്രീ ഹണ്ട്രഡ് രാമായണാസ്: ഫൈവ് എക്സാംപിൾസ് ആൻഡ് ത്രീ തോട്സ് ഓൺ ട്രാൻസ്‌ലേഷൻസ്' എന്ന പ്രബന്ധം എ.ബി.വി.പിയുടെ എതിർപ്പിനെ തുടർന്ന് നീക്കംചെയ്ത സർവകലാശാല അക്കാദമിക് കൗൺസിൽ നടപടിക്കെതിരെ പ്രതിഷേധം അലയടിക്കുകയാണ്.

ദൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലെ അധ്യാപക സംഘടനകളുടെയും ഇടതു-മതേതര വിദ്യാർഥി പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും നേതൃത്വത്തിലാണ് പ്രതിഷേധം ശക്തിയാർജിക്കുന്നത്. അക്കാദമിക് കൗൺസിൽ നടപടിക്കെതിരായ ഓൺലൈൻ ഹരജിയിൽ പ്രമുഖ ചരിത്രപണ്ഡിതരായ പ്രഫ. റൊമില ഥാപ്പർ, പ്രഫ. ബിപിൻ ചന്ദ്ര, പ്രഫ. മൃദുലമുഖർജി തുടങ്ങി ആയിരത്തിലേറെ പേർ ഇതിനകം ഒപ്പുവെച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഓൺലൈൻ പ്രചാരണത്തിന് വൻ പിന്തുണയാണ് രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്ന് ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

2008ൽ, ഈ പ്രബന്ധം സിലബസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയ സന്ദർഭത്തിൽ പരിവാർ ശക്തികൾ ദൽഹി സർവകലാശാലയിൽ കലാപമഴിച്ചുവിടുകയുണ്ടായി. ചരിത്രവിഭാഗം മേധാവി എസ്.ഇസെഡ്.എച്ച്. ജാഫരിയെ കൈയേറ്റം ചെയ്യുകയും ഫർണിച്ചർ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്ന് അക്കാദമിക് കൗൺസിൽ ശക്തമായ നിലപാട് സ്വീകരിച്ചതോടെ ഫാഷിസ്റ്റ് സംഘടനകൾ പത്തിതാഴ്ത്തുകയാണുണ്ടായത്.

രാമാനുജന്റെ രാമായണ പഠന പ്രബന്ധം നീക്കം ചെയ്യരുതെന്ന ദൽഹി സർവകലാശാലാ ചരിത്രപഠന വകുപ്പിന്റെ ആവശ്യം മാനിക്കാതെ, സംഘ്പരിവാർ സമ്മർദത്തിന് വഴങ്ങി പിൻവലിച്ച നടപടി മതേതര ബുദ്ധിജീവികളെയും അക്കാദമിക് വൃത്തങ്ങളെയും അക്ഷരാർഥത്തിൽ ഞെട്ടിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പരിവാർ ശക്തികൾക്ക് ഹിതകരമല്ലാത്ത രാമായണ പാഠങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നത് ഇതാദ്യമല്ല. 1992ൽ 'സഹ്മതി'ന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ദൽഹിയിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട 'ഹം സബ് അയോധ്യ' എന്ന പ്രദർശനം സംഘ്പരിവാർ അലങ്കോലമാക്കുകയുണ്ടായി. പ്രദർശനത്തിൽ വെച്ചിരുന്ന 'ബൗദ്ധ ജാതകകഥ'യിൽ രാമനും സീതയും സഹോദരീസഹോദരന്മാരാണ് എന്ന പാഠമുൾപ്പെട്ടതായിരുന്നു പ്രകോപനഹേതു. വാല്മീകി രാമായണത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായ പാഠങ്ങൾ ഉള്ള രാമായണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൂടാ എന്നതായിരുന്നു സംഘ്പരിവാർ നിലപാട്.

വാല്മീകി രാമായണത്തിനപ്പുറം മറ്റൊന്നും സിലബസിൽ പാടില്ലെന്നാണ് എ.ബി.വി.പിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ നിലപാട്. ഈ വാദത്തിന് വഴങ്ങിയാണ് അക്കാദമിക് കൗൺസിൽ രാമാനുജന്റെ പ്രബന്ധം പിൻവലിച്ചത്. അതിനാൽ ഇത് കേവലമൊരു സിലബസ് മാറ്റത്തിന്റെ പ്രശ്നമല്ല, മറിച്ച് രാമായണത്തിന്റെ എണ്ണിതിട്ടപ്പെടുത്താനാവാത്ത വിധം പ്രചരിച്ച ബഹുസ്വരമായ പാഠങ്ങൾക്കെതിരായ കടന്നാക്രമണമാണ്.

ഇപ്പോൾ പിൻവലിച്ച ലേഖനം, രാമായണത്തിന്റെ ബഹുസ്വരതയെപ്പറ്റി എഴുതപ്പെട്ട പ്രൗഢ പഠനങ്ങളിലൊന്നാണ്. 1987ൽ പിറ്റ്സ്ബർഗ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഒരു സെമിനാറിൽ അവതരിപ്പിച്ച പ്രബന്ധമാണിത്. പൗള റിച്ച്മൻ എഡിറ്റു ചെയ്ത 'പല രാമായണങ്ങൾ' എന്ന സമാഹാരത്തിൽ ആമുഖ ലേഖനമായി ഈ പ്രബന്ധം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ ലേഖനത്തോടുള്ള പ്രതികരണമാണ് പുസ്തകത്തിലെ മറ്റ് ലേഖനങ്ങൾ.

ഫാദർ കാമിൽ ബുൽക്കെയുടെ 'രാമകഥ: ഉൽപത്തി ഔർ വികാസ്' എന്ന ഗവേഷണ പ്രബന്ധത്തിൽ മുന്നൂറ് രാമായണങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നുണ്ട്. ഇതിൽ നിന്നാണ് 'മുന്നൂറ് രാമായണങ്ങൾ' എന്ന തലവാചകം സ്വീകരിച്ചത് എന്ന് രാമാനുജൻ തന്റെ പഠനത്തിന്റെ അടിക്കുറിപ്പിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നു. എന്നാൽ, 'മുന്നൂറ്' എന്ന വാക്കത്ര ശരിവെക്കുകയല്ല, അതിലേറെ രാമായണ പാഠഭേദങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കുകയാണ് രാമാനുജൻ ചെയ്യുന്നത്.

അതിനുള്ള ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരത്തുകയാണ് അദ്ദേഹം ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ. രാമാനുജൻ, ബുൽക്കെയുടെ 'മുന്നൂറ് രാമായണ'ങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരു കന്നട രാമായണ പണ്ഡിതനോട് പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം കന്നടയിൽ മാത്രം ആയിരത്തോളം രാമായണത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത പാഠങ്ങൾ എണ്ണിതിട്ടപ്പെടുത്തിയതായി പറഞ്ഞുവത്രെ. ഒരു തെലുങ്ക് രാമായണ ഗവേഷകനോട് ഇതേകാര്യം പറഞ്ഞപ്പോൾ, അദ്ദേഹം തെലുങ്ക് പാരമ്പര്യത്തിൽ ആയിരത്തോളം വാമൊഴി, വരമൊഴി രാമായണ രൂപങ്ങൾ ഉള്ളതായി അറിയിച്ചുവത്രെ. ഇത്തരത്തിൽ ഇന്ത്യയിലെ ഓരോ ഭാഷയിലും ഇന്ത്യക്ക് പുറത്തും രാമായണ പാഠങ്ങൾ നിലവിലുണ്ട്. അതിനാൽ രാമാനുജൻ തന്റെ പ്രബന്ധം ആരംഭിക്കുന്നത് എത്ര രാമായണങ്ങൾ? മുന്നൂറോ മുവായിരമോ? എന്ന ചോദ്യത്തോടെയാണ്. ഈ ചോദ്യത്തിനുള്ള ഉത്തരം അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തുന്നത് [illegible] പ്രചാരമുള്ള ഒരു നാടോടിക്കഥ ഉദ്ധരിച്ചാണ്. കഥയുടെ ചുരുക്കം ഇങ്ങനെ: രാമന്റെ നഷ്ടപ്പെട്ട മോതിരം കണ്ടെത്താനായി പാതാളത്തിലെത്തിയ ഹനുമാനെ കുറിച്ചാണ് കഥ. പാതാളാധിപനും പ്രേതാത്മാക്കളുടെ രാജാവും ചേർന്ന് ഒരു താലത്തിൽ അനേകം മോതിരങ്ങൾ ഹനുമാന്റെ മുമ്പിൽ വെക്കുന്നു. അവയെല്ലാം രാമന്റേതായിരുന്നു. ഹനുമാൻ [illegible] കുഴങ്ങി. അപ്പോൾ പ്രേതാത്മാക്കളുടെ രാജാവ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: [illegible] രാമകഥയുണ്ടോ അത്രയും [illegible]ങ്ങളും ഇതിലുണ്ട്. ഓരോ രാമന്റെ [illegible] പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ [illegible]ത്തിന്റെ മോതിരം ഊരിപ്പോകും. [illegible] (Rama is born in countless ways, And there are tens of millions of Ramayanas... Ramacharitha manas 1.33.6) [illegible] രാമായണ'വും പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. (It spreads, ceaselessly various, one and many at once-Kampan)

എഴുത്തച്ഛന്റെ 'ആധ്യാത്മരാമായണ'വും രാമായണത്തിന്റെ ബഹുസ്വരതയെ അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ട്. അയോധ്യാകാണ്ഡത്തിൽ ഒരു രംഗമുണ്ട്. സീത രാമനോടൊത്ത് വനവാസത്തിന് പോകണമെന്ന് നിർബന്ധം പിടിക്കുകയാണ്. വനത്തിൽ ദീർഘകാലം വസിക്കുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകളൊന്നും സീതയെ പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഒടുവിൽ സീത ഇങ്ങനെ വാദിക്കുന്നു: 'പല കവികൾ രചിച്ച രാമായണങ്ങൾ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഏതിലെങ്കിലും രാമൻ സീതയെ കൂടാതെ വനവാസത്തിന് പോയിട്ടുണ്ടോ? (രാമായണങ്ങൾ പലവും കവിമുഖ്യന്മാരെക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ/ജാനകിയോടു കൂടാതെ രഘുവരൻ/കാനന വാസത്തിനെന്നു പോയിട്ടുള്ളു'; [illegible]) രാമായണത്തിന്റെ ബഹുസ്വരത എന്ന യാഥാർഥ്യത്തെ തിരസ്കരിക്കാനോ തമസ്കരിക്കാനോ ആർക്കും സാധ്യമല്ല. 'രാമായണം' അല്ല, രാമായണങ്ങൾ ആണ് ഇന്ത്യയിലും മറ്റു ഏഷ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലുമുള്ളത്. സംഘ്പരിവാർ രാമായണത്തിന്റെ ഒരു പാഠം മാത്രം ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും മറ്റനേകം പാഠങ്ങളെ എതിർക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഇന്ത്യയിലെയും രാമായണത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത പാ[illegible]

[illegible] 'ചന്ദ്രിബതി [illegible]' [illegible] പ്രകാരവും സീത രാവണ പുത്രിയാണ്. ബംഗാളിലെ പ്രസിദ്ധമായ 'ചന്ദ്രിബതി രാമായണ'മനുസരിച്ച് സീത മണ്ഡോദരിക്ക് ജനിച്ചവളാണ്. രാമഗൗഡരും സഹായികളും ചേർന്ന് ശേഖരിച്ച ഒരു കന്നട നാടോടിപ്പാട്ടിൽ സീത രാവണന്റെ മകളാണ്. എന്നാൽ, സീതയെ ഗർഭം ധരിക്കുന്നത് മണ്ഡോദരിയല്ല, രാവണൻ തന്നെയാണ്. ശിവൻ നൽകിയ ദിവ്യമാമ്പഴം ആർത്തിയോടെ ഭക്ഷിച്ചതു നിമിത്തമാണ് രാവണൻ ഗർഭം ധരിക്കുന്നത്. രാവണന്റെ ഗർഭത്തിന്റെ ക്രമാനുഗതമായ വളർച്ച, ഒമ്പതുമാസത്തെ വേദനയുടെയും നാണക്കേടിന്റെയും അവസാനം വയറ്റാട്ടികളെ അമ്പരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് തുമ്മലിലൂടെ പുറത്തുവരുന്ന സീത. തുടങ്ങിയ വിശദാംശങ്ങളെല്ലാം അതിലുണ്ട്. ഈ കഥയനുസരിച്ച് രാവണൻ സ്വന്തം പുത്രിയെ കാമിക്കുന്ന ദുഷ്ടനാണ്. (വയലാറിന്റെ 'രാവണപുത്രി' എന്ന കവിത ഏറെ പ്രസിദ്ധമാണ്.) വാല്മീകി രാമായണത്തിന്റെ മൂലരൂപമെന്ന് ഡോ.വെബർ മുതൽ ദിനേശചന്ദ്രസെനൻ വരെയുള്ള നിരവധി രാമായണ ഗവേഷകർ അഭിപ്രായപ്പെട്ട ബൗദ്ധരുടെ 'ദശരഥ ജാതക' പ്രകാരം സീത ദശരഥന്റെ പുത്രിയാണ്. മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ ശ്രീരാമന്റെ സഹോദരി. ഈ കൃതി പ്രകാരം ദശരഥന്റെ രാജധാനി അയോധ്യയിലല്ല; വാരാണസി[illegible]ണ്. (വാല്മീകി രാമായണത്തി[illegible]യാണെന്നു[illegible]റിച്ച് ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രമാണ് പരാമർശിക്കുന്നത്. ജാബാലി വൃത്താന്തത്തിൽ 'ബുദ്ധൻ കള്ളനും നാസ്തികനുമാണെന്ന്' രാമൻ പറയുന്നു. 'യഥാഹി ചോരഃ സതഥാഹി ബുദ്ധസ്തഥാഗതം നാസ്തിക മത്ര വിദ്ധി' (രാ. 2, 109, 34). ഈ 'കള്ളൻ' വിളിക്കെതിരെ ബുദ്ധിസ്റ്റുകൾ ഇതേവരെ പ്രതിഷേധിച്ചതായി കേട്ടിട്ടില്ല. മഹാത്മാ ബുദ്ധനെ ചോരനായി ചിത്രീകരിക്കുന്ന ഈ കൃതി കണ്ടുകെട്ടണം എന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് ഒരു യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിലും അവർ കലാപം അഴിച്ചുവിട്ടിട്ടില്ല!. സീതയുടെ ജനനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു പാഠത്തിനെതിരെ കലാപം നയിക്കുന്നവർ മറന്നുപോകുന്ന ഒരു വസ്തുത സീതയുടെ ജീവിതത്തിലെ ഓരോ സംഭവവും തീർപ്പുകൽപിക്കാനാവാത്തവിധം വിരുദ്ധ പാഠങ്ങളാൽ ബഹുസ്വരവും സമ്പന്നവുമാണെന്നതാണ്. സീതയുടെ ജനനം, വളർച്ച, വിവാഹം തുടങ്ങി ജീവിതത്തിലെ ഓരോ ഘട്ടവും ഭിന്നരൂപത്തിലാണ് വാമൊഴി, വരമൊഴി രാമായണങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നത്. സീത രാമന്റെ മാത്രം ഭാര്യയാണെന്ന പാഠത്തെ പോലും ചോദ്യംചെയ്യുന്ന രാമായണ കഥകളുണ്ട്. പഴയ ടർക്കിസ്താന്റെ കിഴക്കൻ പ്രദേശങ്ങൾ ചേർന്ന ഖോത്താൻ പ്രദേശത്തെ രാമായണമനുസരിച്ച് രാമന്റെയും ലക്ഷ്മണന്റെയും ഭാര്യയാണ് സീത. ബഹുഭർതൃത്വം നിലനിൽക്കുന്ന ഖോത്താൻ വാസികൾ ഈ സമ്പ്രദായത്തെ സാധൂകരിക്കുന്നത് സീതയുടെ ബഹുഭർതൃത്വ പാഠത്തെ മുൻനിർത്തിയാണ്.

ചുരുക്കത്തിൽ രാമഭക്തിക്കപ്പുറം രാഷ്ട്രീയ ലക്ഷ്യങ്ങളാണ് രാമായണ പാഠാന്തരങ്ങളെ ആക്രമിക്കുന്നതിനു പിന്നിലെ സംഘ്പരിവാർ ലക്ഷ്യം. വിവിധ രാമായണങ്ങൾ മുന്നോട്ടുവെക്കുന്ന ബഹുസ്വരമായ പാഠരൂപങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സങ്കുചിത വാദങ്ങളെയും ലക്ഷ്യങ്ങളെയും തകർക്കുമെന്ന് പരിവാർ ബുദ്ധികേന്ദ്രങ്ങൾക്കറിയാം. അയോധ്യ, രാമസേതു തുടങ്ങിയ തങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയ അജണ്ടകളെ ബഹുസ്വരതകൾ- 'രാമായണങ്ങൾ'- തകർക്കുമെന്നും 'രാഷ്ട്രീയ രാമൻ' എന്ന പുതുമിത്തിനെ അവ ചോദ്യം ചെയ്യുമെന്നും അവർ ഭയപ്പെടുന്നു. റൊമില ഥാപ്പർ മുതൽ കെ.എൻ. പണിക്കർ വരെയുള്ള ചരിത്ര പണ്ഡിതർ നിരവധി തവണ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയ വസ്തുതയാണിത്. 'ടെലിവിഷൻ രാമായണം' ലഘു ആഖ്യാനങ്ങൾക്കുമേൽ നടത്തിയ കടന്നാക്രമണത്തെ വിലയിരുത്തിക്കൊണ്ട് റൊമില ഥാപ്പർ എഴുതിയ 'രാമായണ സിൻട്രം' എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ രാമായണത്തെ പരിവാർ ശക്തികൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന വിധം വിശകലനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. സർവകലാശാല തലത്തിൽ പോലും രാമായണ പാഠഭേദങ്ങളെ പറ്റി-പഠിപ്പിക്കുന്നതിനോ [illegible] രാമായണ സംബന്ധിയായ ഗവേഷണങ്ങളെയും [illegible] സാധ്യതകൾ വിദൂരമല്ല. അതിനാൽ ദൽഹി യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ ഇപ്പോൾ നടക്കുന്ന പ്രക്ഷോഭം ഒരു സിലബസ് മാറ്റത്തിനെതിരെയുള്ള സമരമായി ചുരുക്കുന്നത് ശരിയല്ല; മറിച്ച് ഇന്ത്യയുടെ ബഹുസ്വരമായ പാരമ്പര്യ സംരക്ഷണത്തിനുള്ള മതേതര പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ജനാധിപത്യ പോരാട്ടമായി കാണേണ്ടതുണ്ട്.

('വയനാടൻ രാമായണം' എന്ന കൃതിയുടെ [illegible]വാണ് ലേഖകൻ)